



รายงานฉบับสมบูรณ์

ชุดโครงการกระบวนการวิจัยเพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากด้วย
ผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ของจังหวัดอุตรดิตถ์สู่การต่อยอดเชิงพาณิชย์ :
กรณีศึกษาตลาดจังหวัดอุตรดิตถ์

การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม
สำหรับผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์จังหวัดอุตรดิตถ์

โดย

เรือนขวัญ หุ่นเริงใจและคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

เดือน กันยายน ปี 2560

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์จังหวัดอุดรดิตถ์
ชื่อผู้วิจัย : เรือนขวัญ หุ่นเรใจ
ปีงบประมาณ : 2560

การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์จังหวัดอุดรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบตราสัญลักษณ์ที่สื่อถึงอัตลักษณ์ของกลางสาตจังหวัดอุดรดิตถ์ และเพื่อพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกลางสาตจังหวัดอุดรดิตถ์ให้มีอัตลักษณ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกลางสาตแปรรูป กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์กลางสาตจากจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยแบ่งออกแบบ 2 รูปแบบ กลุ่มแรกคือ กลุ่มเกษตรกร ชุมชน นักวิจัย และผู้บริโภค จำนวน 132 คน และกลุ่มตัวที่สอง คือ กลุ่มตัวอย่างในการจัดแสดงสินค้า 3 ครั้ง จำนวน 234 คน และเครื่องมือที่นำมาใช้ในงานวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กลางสาต แบบสอบถามความพึงพอใจการออกแบบบรรจุภัณฑ์กลางสาต และแบบสังเกตความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์กลางสาต

ผลการวิจัยพบว่า การปลูกกลางสาตของจังหวัดอุดรดิตถ์ ปลูกแบบระบบวนเกษตร ที่ยังคงใช้ภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาในอดีตในการปลูกกลางสาต ที่ปลูกบนภูมิประเทศแบบภูเขา ในป่า มีต้นไม้ใหญ่และต้นไม้เล็กกระจายเป็นบริเวณกว้าง บริเวณรอบๆ มีลำธารไหลผ่าน มีการเติบโตของผลไม้ออกจากป่าโดยไม่ใช้สารเคมี ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการออกแบบตราสัญลักษณ์จากการถอดจากกายภาพของกลางสาต 3 รูปแบบ และนำไปสอบถามความพึงพอใจ พบว่า ชื่อ “ซ่อนวลแก้ว” มีความพึงพอใจมากที่สุด และออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับกลางสาตสดและกลางสาตแปรรูปทั้งหมด 18 sku. จากการสอบถามความพึงพอใจการออกแบบบรรจุภัณฑ์กลางสาต พบว่า บรรจุภัณฑ์น้ำกลางสาตแบบขวดมีความพึงพอใจมากที่สุด และนำไปสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคจากการจัดแสดงสินค้า 3 ครั้ง พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน จำนวน มีการเดินเข้าชมร้านแบบกลุ่ม การแต่งกายใส่ชุดทำงาน โดยลักษณะการเดินหรือแวะที่ร้านส่วนใหญ่จะสอบถามจำนวน ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความสนใจมากที่สุดคือ น้ำกลางสาต และสเลอบี้ การสอบถามเกี่ยวกับการกำหนดราคาพบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าราคามีความเหมาะสม และเมื่อสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของสินค้า พบว่า ส่วนใหญ่ชอบที่ความแปลกใหม่

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2560

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่ได้ส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยอย่างจริงจังและต่อเนื่องมาโดยตลอด เนื่องจากการวิจัยนอกจากจะเป็นภารกิจหลักของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยแล้ว ยังเป็นการสนับสนุนให้นักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง และขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวนาม ที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณเกษตรกรผู้ปลูกกลางสาตในตำบลแม่พูล อำเภอลับแล ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมืองจังหวัดอุดรดิตถ์ที่ สถานประกอบการร้านบ้านบนดอย เลมอนฟาร์ม บริษัทอินดีดีไซน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บัณฑิต อินดวงค์ ที่เอื้อเฟื้อสถานที่และเวลาในการให้ข้อมูลประกอบการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกลางสาตในอนาคตไม่มากนักน้อย หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยน้อมขอรับคำชี้แจงจากทุกท่าน และขออภัยมา ณ โอกาสนี้

เรือนขวัญ หุ่นเรียงใจ
ผู้วิจัยและคณะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญภาพ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
กรอบแนวคิดงานวิจัย	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
บริบทและศักยภาพของสถานศึกษา	4
ประโยชน์ของสถานศึกษา	6
หลักการและทฤษฎีการออกแบบ	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	17
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	17
พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา	17
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	17
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	18
แผนงานของโครงการ	18
วิธีการดำเนินงานวิจัย	20
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ผลการออกแบบตราสัญลักษณ์ที่สื่อถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดอุดรธานี	22
ผลการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สดและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสถานศึกษา	32
จังหวัดอุดรธานี ให้มีอัตลักษณ์	

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	53
สรุปผล	53
อภิปราย	58
ข้อเสนอแนะ	59
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	62

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	3
2.1 แสดงลักษณะสวนของการปลูกยางสด จังหวัดอุตรดิตถ์	4
2.2 แสดงลักษณะของต้นยางสด จังหวัดอุตรดิตถ์	5
2.3 แสดงลักษณะใบยางสด จังหวัดอุตรดิตถ์	5
2.4 แสดงลักษณะดอกยางสด จังหวัดอุตรดิตถ์	5
2.5 แสดงลักษณะผลของยางสด อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์	6
4.1 แสดงองค์ประกอบภาพรวมของป่ายางสด จังหวัดอุตรดิตถ์	23
4.2 แสดงการถอดสีจากต้นยางสดและผืนป่าเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบ	24
4.3 แสดงแนวคิดการสร้างชื่อแบรนด์โดยถอดความหมายจากลักษณะกายภาพของยางสด	25
4.4 แสดงผลการออกแบบแบบร่าง ตราสัญลักษณ์	26
4.5 แสดงกราฟิกที่จะนำมาใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ รูปแบบที่ 1	27
4.6 แสดงกราฟิกที่จะนำมาใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ รูปแบบที่ 2	27
4.7 กราฟิกที่จะนำมาใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ รูปแบบที่ 3	28
4.8 แสดงรูปแบบที่ 1 สื่อถึงภาพรวมของป่ายางสดจังหวัดอุตรดิตถ์	29
4.9 แสดงรูปแบบที่ 2 สื่อถึงการสร้างให้เห็นถึงคุณค่าของยางสด	29
4.10 แสดงรูปแบบตัวละครที่ 1 ปู่ยางสด	30
4.11 รูปแบบตัวละครที่ 2 ปู่ยางสดขี่มอเตอร์ไซด์บรรทุกขางยางสด	30
4.12 แสดงรูปแบบตัวละครที่ 3 หลานยางสด	31
4.13 แสดงรูปแบบกราฟิกที่ถอดจากความหมายของยางสดจากลักษณะกายภาพของยางสด ไยแมงมุม ลายของต้นไม้ และเปลือกไม้	31
4.14 แสดงภาพการเข้าร่วมจัดแสดงผลงานในงานประชุมวิชาการระดับชาติพืษุสงครามวิจัย ครั้งที่ 4 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏพืษุสงคราม จังหวัดพืษุญโลก	46
4.15 แสดงภาพการเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบงานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา หันตรา ครั้งที่ 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	48
4.16 แสดงภาพการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าอาหารและเครื่องดื่มระดับโลก THAIFEX 2018	50

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.17	แสดงผลงานการออกแบบชุดเครื่องทำสไลด์และสแตนด์จากน้ำล้างสาดออแกร์นิก ในงานแสดงสินค้าอาหารและเครื่องดื่มระดับโลก THAIFEX 2018	50
5.1	แสดงกระบวนการสกัดโพลีเมอร์การออกแบบ	56
5.2	แสดงกระบวนการสกัดโพลีเมอร์วิจัย	57
5.3	แสดงกระบวนการหาแนวคิด สกัดโพลีเมอร์การออกแบบรูปแบบเดิม และกระบวนการ หาแนวคิดการ สกัดโพลีเมอร์ออกแบบรูปแบบใหม่	57

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	แสดงแผนงานโครงการ	19
4.1	แสดงข้อมูลเบื้องต้นผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากกลางสาด จำนวน 18 sku. โดยแยกออกเป็น 2 ประเภทคือ Food / Nonfood	32
4.2	แสดงผลการออกแบบออกแบบบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่กลางสาด	35
4.3	แสดงค่า เฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของบรรจุภัณฑ์	39
4.4	แสดงข้อมูลเบื้องต้นทางการตลาดเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ	51